

Til beslutningsforslag nr. B 59. Betænkning afgivet af landbrugs- og fiskeriudvalget den 7. februar 1985

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en finansieringsreform for landbruget

[af Bjørn Westh (S), Gade (SF) og Ole Vig Jensen (RV) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i flere møder og har herunder stillet spørgsmål til statsministeren, finansministeren, boligministeren og landbrugsministeren, som er blevet besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Der er af et flertal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) forslaget til folketingsbeslutning til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Et *flertal inden for flertallet* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) bemærker, at statsministeren som svar på et spørgsmål fra udvalget (optrykt som bilag 1) har oplyst, at lovgivningen vedrørende realrenteafgiften bygger på et forlig mellem regeringspartierne, socialdemokratiet og det radikale venstre. Dette er ikke korrekt. Det radikale venstre deltog ikke i dette forlig.

Statsministeren anfører endvidere i svaret, at han går ud fra, at der kun vil ske ændringer i realrenteafgiften efter aftale mellem forligspartierne.

Socialdemokratiet vil, når lovforslagene foreligger, optage forhandlinger med regeringen for at opnå en aftale, hvis det er nødvendigt i henhold til realrenteforliget. Kan der ikke opnås enighed om en beskeden justering af reglerne om realrenteafgift, vil socialde-

mokratiet overveje andre muligheder, der vil have en tilsvarende virkning.

Socialdemokratiet håber og tror på et positivt resultat af sådanne forhandlinger, også selv om regeringen ikke i øjeblikket synes særlig interesseret.

Før forliget om realrenteafgiften blev indgået i efteråret 1982, afviste især det konservative folkeparti og venstre kategorisk at drøfte spørgsmålet, men indgik som bekendt forliget senere.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller forslaget til folketingsbeslutning til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Mindretallet betragter forslaget som et brud på det mellem regeringspartierne og socialdemokratiet den 13. december 1982 indgåede forlig om realrenteafgiftsloven (der henvises i denne forbindelse til statsministerens besvarelse af et spørgsmål fra udvalget og justitsministeriets lovkontors udtalelse af 6. februar 1985, der er optrykt som bilag 1 og 2).

Mindretallet er endvidere af den opfattelse, at de finansieringsprincipper, som er indeholdt i forslaget, er uhensigtsmæssige af de årsager, som er angivet i Nationalbankens udtalelse af 4. februar 1985 (optrykt som bilag 3).

Mindretallet er endelig af den opfattelse, at den tidsfrist, der gives regeringen for udarbejdelse af lovforslag, er helt utilstrækkelig. Der kan her i særlig grad peges på de kom-

plikationer, der vil være forbundet med den foreslåede enhedsprioritering.

Datoen »15. februar 1985« ændres til: »29. marts 1985«.

Ændringsforslag

Bemærkninger

Af et flertal (S, SF og RV):

Da landbrugsministeren har oplyst, at lovforslag ikke kan være udarbejdet til den 15. februar 1985, foreslås det, at tidsfristen ændres til 29. marts 1985.

Til teksten

Knud Østergaard (KF) fmd. Carl Martin Christensen (KF) Elisabeth Krog (KF)

Rønholt (KF) Povl Brøndsted (V) Ivar Hansen (V) Arne Bjerregaard (KrF)

Svend Heiselberg (V) Svend Andersen (S) Arne Jensen (S) Lohmann (S)

Henning Nielsen (S) Stavad (S) Bjørn Westh (S) nfm. Gade (SF) Inger Harms (SF)

Larsen-Ledet (RV)

Partierne CD, VS, FP og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

**Et af udvalgets spørgsmål til statsministeren
og dennes svar herpå**

Spørgsmål 1:

Er der overensstemmelse mellem indholdet af beslutningsforslaget (B 59) og det mellem regeringspartierne, socialdemokratiet og det radikale venstre indgåede forlig om realrenteafgiftsloven?

Svar:

Det af socialdemokratiet, socialistisk fol-

keparti og det radikale venstre fremsatte beslutningsforslag bygger på den forudsætning, at de foreslåede indekslån er realrenteafgiftsfrie. Som det fremgår af besvarelsen af udvalgets spørgsmål 13, er dette ikke tilfældet. Lovgivningen om realrenteafgiften var led i et forlig mellem regeringspartierne, socialdemokratiet og det radikale venstre. Jeg går ud fra, at ændringer kun vil ske efter aftale mellem forligspartierne.

Bilag 2**Et af udvalgets spørgsmål til landbrugsministeren
og dennes svar herpå***Spørgsmål 13:*

Der ønskes, efter indhentet udtalelse fra justitsministeriets lovkontor, en vurdering af, om obligationer udstedt på grundlag af basislån og landbrugslån er omfattet af § 3, stk. 3, i realrenteafgiftsloven.

Svar:

Jeg har fra justitsministeriets lovkontor indhentet vedlagte udtalelse, hvortil jeg kan henholde mig.

LOVAFDELINGEN

København, den 6. februar 1985

I skrivelse af 1. februar 1985 (j.nr. 1.afd.3.kt. nr. 85-214-24) har landbrugsministeriet anmodet justitsministeriet om en udtalelse til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 13 fra folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg vedrørende forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en finansieringsreform for landbruget (B 59). Spørgsmålet har følgende ordlyd:

»Der ønskes, efter indhentet udtalelse fra justitsministeriets lovkontor, en vurdering af, om obligationer udstedt på grundlag af basislån og landbrugslån er omfattet af § 3, stk. 3, i realrenteafgiftsloven.«

1. Justitsministeriet har i den anledning indhentet følgende udtalelse af 5. februar 1985 fra ministeriet for skatter og afgifter:

»Der skal betales realrenteafgift af visse pensionskapitaler m.v., og afgiftsgrundlaget omfatter alle former for formueafkast, der ikke udtrykkeligt er undtaget fra afgiften. Efter lovens § 3, stk. 3, nr. 2 og 4, er renteindtægter og indekstillelægs samt eventuel kursgevinst/-tab vedrørende indeksobligationer fritaget for realrenteafgift. For at afkastet bliver realrenteafgiftsfrit, skal der være tale om indeksobligationer udstedt af danske realkreditinstitutter, Dansk Landbrugs Realkreditfond og Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.

Efter skattedepartementets opfattelse kan en obligation kun anses for en »indeksobligation« i lovens forstand, når den er udstedt efter de regler, der er fastsat i lov nr. 81 af 17. marts 1982 om indeksregulerede realkreditlån. Det betyder, at begrebet kun omfatter indeksobligationer af den type, som i medfør af denne lov var kendt på det tidspunkt, da loven om realrenteafgift blev gennemført.

De foreslåede basislån og landbrugslån adskiller sig imidlertid med hensyn til indekseringen fra de indekslån, der er omfattet af loven om indeksregulerede realkreditlån. Reguleringen af basislåne skal således ske

ved, at restgælden årligt tilskrives $\frac{3}{4}$ af stigningen i nettoprisindekset, medens reguleringen af landbrugslåne sker med årligt $\frac{2}{3}$ af stigningen i pristallet. Efter loven om indeksregulerede realkreditlån foretages reguleringen derimod på grundlag af *den fulde* halvårslige ændring i nettoprisindekset. Den omtalte forskel medfører, at den fradragsberettigede renteudgift bliver væsentlig større ved de foreslåede lånetyper end ved indekslån, der er omfattet af loven af 17. marts 1982.

Hvis dette større rentefradrag skal kombineres med en fritagelse for realrenteafgift, vil det stride imod forudsætningerne for gennemførelsen af § 3, stk. 3, nr. 2 og 4, i loven om realrenteafgift. Den omtalte forudsætning ligger til grund for bemærkningerne til det ændringsforslag, der medtog Dansk Landbrugs Realkreditfond i stk. 3, nr. 2. I bemærkningerne blev det anført, at Realkreditfonden er omfattet af loven af 17. marts 1982.«

2. Efter justitsministeriets opfattelse kan det ikke efter en isoleret sproglig fortolkning af udtrykket »indeksobligationer« i loven om realrenteafgift med sikkerhed afgøres, hvilke typer af indeksobligationer der er omfattet af afgiftsfritagelsen i lovens § 3, stk. 3. Justitsministeriet må imidlertid – ligesom ministeriet for skatter og afgifter – tillægge det afgørende betydning, at præciseringen af § 3, stk. 3, om, at Dansk Landbrugs Realkreditfond er omfattet af afgiftsfritagelsen, i bemærkningerne begrundes med, at Dansk Landbrugs Realkreditfond kan udstede indeksobligationer efter lov nr. 81 af 17. marts 1982 om indeksregulerede realkreditlån.

Justitsministeriet er på den baggrund enig med skattedepartementet i, at de omhandlede basislån og landbrugslån, der ikke udstedes i overensstemmelse med reglerne i loven om indeksregulerede realkreditlån, ikke kan antages at være omfattet af fritagelsen for realrenteafgift efter denne lovs § 3, stk. 3.

Bilag 3

Nationalbankens udtalelse af 4. februar 1985

Ved skrivelse af 1. februar 1985 har landbrugsministeriet anmodet Danmarks Nationalbank om en udtalelse vedrørende de kapitalmarkedsmæssige aspekter af forslag til folketingsbeslutning nr. B 59 om finansieringsreform for landbruget.

Beslutningsforslaget omfatter basislån og landbrugslån med delvis indeksregulering efter nettoprisindekset og højere pålydende rente end de eksisterende indeksobligationer. Nationalbanken finder, at lån og obligationer med delvis indeksering vil virke uigenomsigtige på kapitalmarkedet, hvilket alt andet lige vil fordyre låneomkostningerne. Hvis låntager ønsker en risikospredning, vil det være mere enkelt at kombinere indekslån og traditionelle lån i det ønskede forhold.

Basislån inden for jordværdien tænkes udformet som stående lån med forfald ved ejerskifte eller produktionsindskrænkning. Efter Nationalbankens opfattelse kan stående indekslån med ubestemt løbetid volde tekniske problemer, medmindre de bagved liggende obligationer er konvertible og har en pålydende rente, der ligger nær den effektive rente, og obligationskøberne vil formentlig betinge sig en risikopræmie som følge af den ikke-forudberegnelige udtrækning. Et på forhånd fastlagt amortisationsforløb må være at foretrække, hvis man vil sikre en rimelig kurs for obligationerne.

Ifølge forslaget skal de delvis indeksregulerede obligationer fritages for realrenteafgift. Efter Nationalbankens opfattelse er dette det mest betænkelige element i forslaget, idet konsekvensen bliver, at afgiftsfriheden udstrækkes til obligationer, der ikke er på rene indeksvilkår. De gældende regler i realrenteloven for afgiftsfrihed omfatter alene afkast af fuldt indekserede obligationer, fast

ejendom og aktier. En sløring af disse grænser kan åbne for uoverskuelige krav fra anden side om realrenteafgiftsfri finansiering ved hjælp af specielle låneformer. Kapitalmarkedet bliver forvredet, og man risikerer at vanskeliggøre bestræbelserne på en sammenhængende reform af kapitalafkastbeskattningen. Nationalbanken må derfor advare mod en sådan væsentlig ændring af principperne i realrenteloven.

Beslutningsforslaget anbefaler en forhøjelse af lånegrænsen i landbrugsejendomme fra 70 pct. til 75 pct. samt enhedsprioritering i landbruget. Nationalbanken er ud fra sikkerhedsbetragtninger betænkelig ved en forhøjelse af lånegrænsen og må fraråde enhedsprioritering. Spørgsmålet om enhedsprioritering er overordentlig kompliceret og overvejes for tiden af et udvalg under boligministeriet. Det ville ikke være rimeligt at foregribe resultatet af disse overvejelser ved en hastig gennemførelse af enhedsprioritering.

Som anført ved tidligere lejligheder er Nationalbanken generelt af den opfattelse, at en politisk ønsket lettelse af rentebyrden på bestående lån mest hensigtsmæssigt kan opnås ved at yde rentesubsidier til allerede optagne traditionelle realkreditlån.

Hvis det imidlertid ønskes at give landbruget øget adgang til realrenteafgiftsfri finansiering, finder Nationalbanken, at dette bedst kan ske ved at åbne mulighed for refinansiering samt finansiering af ejerskifter med rene indekslån af passende løbetid og eventuelt inden for en vis beløbsramme. Landbrugsinvesteringer kan som bekendt allerede finansieres med sådanne lån, og en udvidelse af adgangen til at optage sådanne lån vil reelt kunne give samme fordele for låntageren som det fremsatte forslag.